

A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁGI BIRTOKOK TÖRTÉNETI KUTATÁSÁNAK FRISS EREDMÉNYI

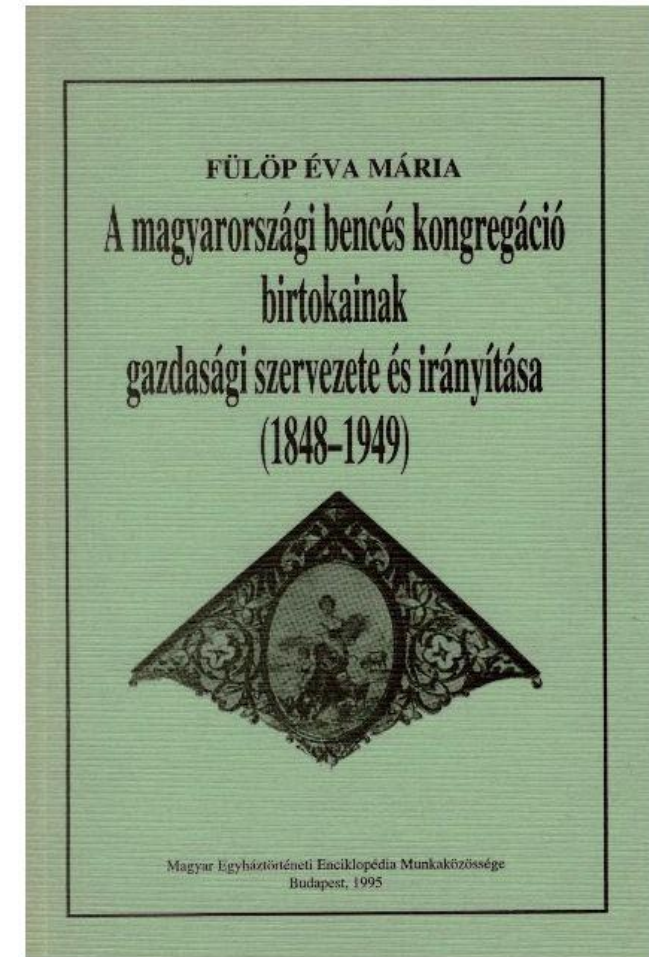
Az okos szüzek mécsese

Az egyházi birtokok történeti kutatásának friss eredményei

Budapest, 2022. november 29.

A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁGI BIRTOKOK TÖRTÉNETI KUTATÁSÁNAK EREDMÉNYEI

- Sörös Pongrác – Erdélyi László:
A pannonhalmi Szent-Benedek-rend története I-XII. B (1902-1916)
- Sólymos Szilveszter:
Pannonhalma élete a XIX. Században (1999)
- Fülöp Éva Mária:
Szántódpusztai kapitalizmus korai agrártörténete 1848-1945 (1985);
A magyarországi bencés kongregáció birtokainak gazdasági szervezete és irányítása 1848-1949 (1995)
- Csoma Zsigmond – Dénesi Tamás:
„*ad vinum disert...*” Monostori szőlő és borgazdálkodás (2009)
- Lichtneckert András:
A balatonfüredi savanyúvízi gyógyfürdő története (2013)

FÜLÖP ÉVA MÁRIA

A magyarországi bencés kongregáció birtokainak gazdasági szervezete és irányítása (1848-1949)

Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközössége
Budapest, 1995

URADALOMTÖRTÉNETI KONFERENCIÁK

A pannonhalmi rendi káptalan gazdasági iratai

(2017, Budapest)

A pannonhalmi főapát szerepe a bencés kongregáció gazdálkodásában

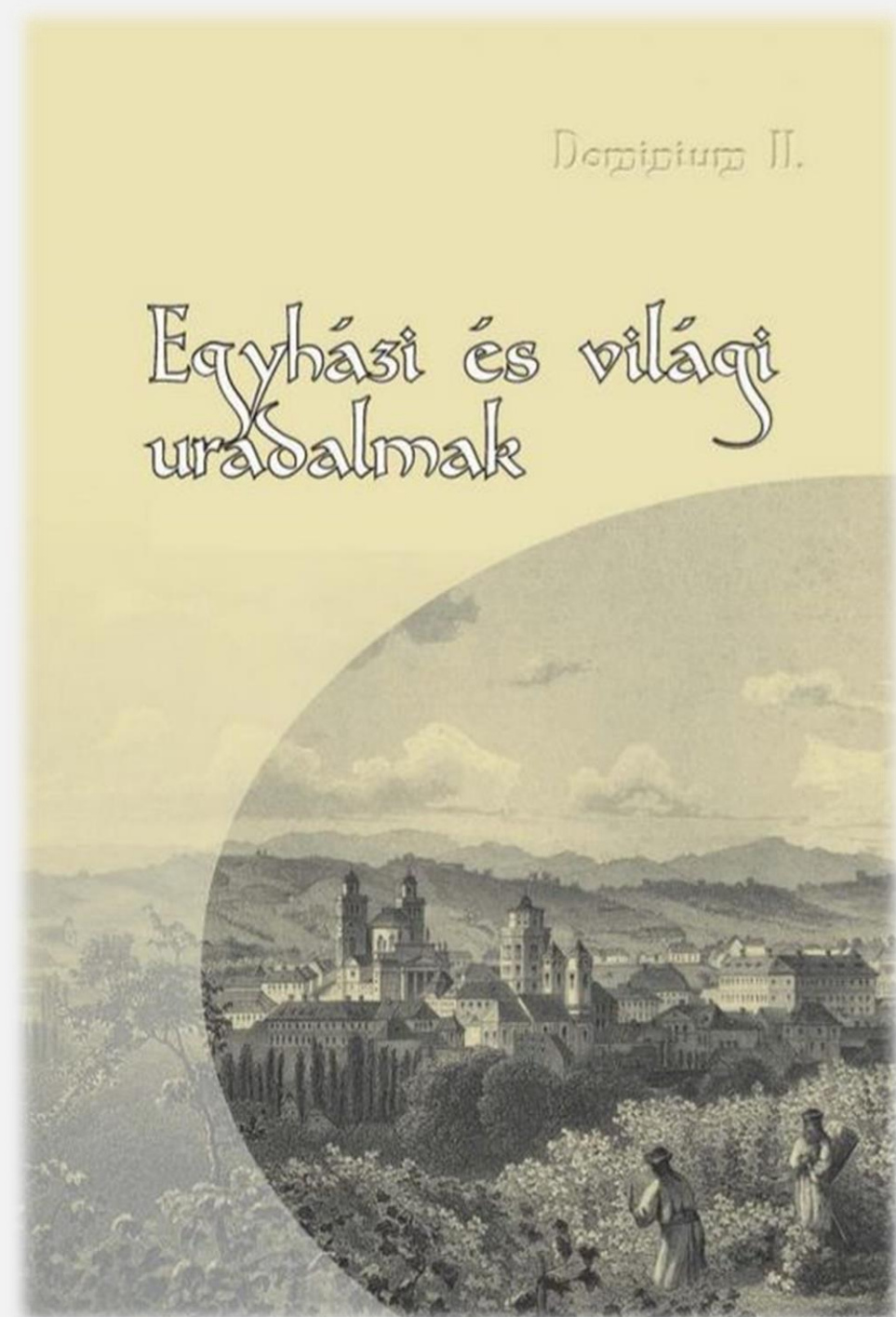
(2016, Miskolc)

A Központi Jóságkormány szerepe a bencés rend dualizmus kori gazdálkodásában

(2014, Budapest)

Bencés jószágkormányzók a 19. században

(2015, Keszthely)

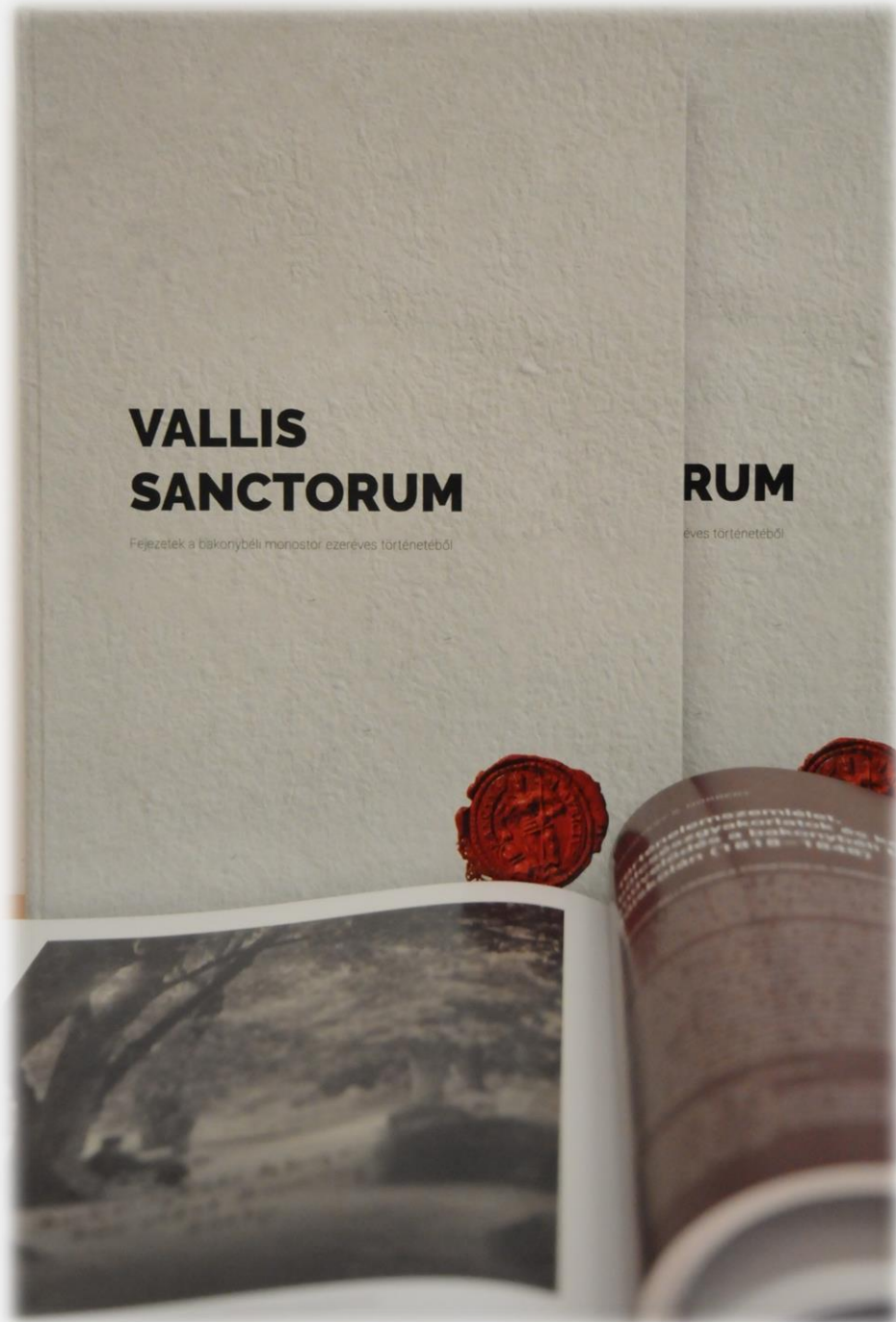

A LEGFISEEBEK...

Gazdálkodás egy filiális apátságban a 19-20. században
(Vallis Sanctorum, 2020.)

A Pannonhalmi Főapátság uradalmának győri kerülete
(Arrabona, 2022.)

A Komáromi Hengermalom Rt. és a bencés rend
(Tanulmányok Somorjai Ádám 70. születésnapjára, 2022.)

Győrkerületi

jószágkor-
mányzóság.

GYŐRI KERÜLET

- Középkori eredetű birtoktest
- Jó termőképességű sík vidék
- Az intenzív gazdálkodás bevezetésének számos eszközével éltek:
 - Vetésforgó revíziója
 - Cukorrépatermesztés bevezetése
 - Szarvasmarhatenyésztés fellendítése
 - Mezőgazdasági szeszgyár építése
- Üzemterv szerinti berendezkedés

nevezés:	kat.	hold
győi gazdaság		
győi gazdaság	1234	
akovácsi " "	"	1922
földi " "	"	836
győi erdőgazdaság	836	
akovácsi " "	"	617
Összesen		

BENCÉS IPARI ÜZEMEK 1945-BEN

- Mezőgazdasági szeszgyárak 1945-ben:
 - Kismegyer, Járiföld, Tömördpuszta
- Malmok
 - Győrszentmárton, Tarjánpuszta
- Téglagyár
 - Győrszentmárton
- Pannonhalmi pincegazdaság
- Balatonfüredi fürdő
- Tömördi keserűvíz telep

GYŐRI KERÜLET

Fehér Ipoly főapát kezdeményezése

Előzmény: Pallos Kajetán ölbői üzemterve

Cél: az összes gazdasági egység tervszerű kezelése

A Magyaróvári Gazdasági Akadémia bevonásával

Kiváló uradalomtörténeti forrás

Generális feltárását igényel

Különösen a végrehajtása kérdéses

Gazdasági tanácsadó bizottság.

Mindennemű beadvány a magyar-óvári gazdasági akadémia igazgatóságához Magyar-Óvárrott
(pósta és táviró helyben) intézendő.

16/1905 sz.hoz.

Magyar-Óvár, 1905. márczius 4. napján

Tekintetes akadémiai Igazgatóság!

Nagyságos Vojnits Döme főmonostori perjel ur, Dr. Fehér Ipoly pannonhalmi főapát ur Ó Nagyméltósága megtizásától a pannonhalmi főapátság Győrmegyében fekvő kismegyeri, a tihanyi apátságnak Somogygyében fekvő szántódi, kapolyi, tóközi, jakai, telekii és a Zalamegyében fekvő tihanyi gazdaságainak üzemterveit, továbbá a Veszprémmegyében fekvő bakonybéli apátság gazdaságának adatait a tanácsadó bizottsághoz megkirálás végett terjesztvén be, tisztelettel van szerencsém az ezen üzemtervekre vonatkozó szakvéleményemet a következőkben előterjeszteni.

(1). A 18952 magyar holdra terjedő kismegyeri gazdaság üzemterve oly rendszeresen és szakszerűen van kidolgozva és az abban foglalt javaslatok oly megokoltak, hogy ezen üzemterv csak 1-2 irányban igényel módosítást, illetve kiegészítést.

KOMÁROMI HENGERMALOM

Komáromi hengermalom rt. (1923) — *Telefon 38. Sürgönycim* Hengermalom. — **Alaptőke** 48.000,000 K, 12.000 drb 4000 K részv. — **Igazgatóság** Csermák Hugó kormányfőt., Ácsi cukorgyár ig. (elnök), gr. Tattenbach-Vallai Eberhard (alelnök), Henczer István birt. (Tata), ifj. Péntek Pál birt., Raichl Károly min. tan. (Bpest), dr. Pogány Jenő ügyv. (Tata), Weber Jácint Pannonhalmi szt. Benedek-rend főkorm., Asztalos Béla ny. alisp. (Alakuló közgy. 1923 szept. 3.) *Első mérleg 1924 dec. 31-én.*

KOMÁROMI HENGERMALOM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

SZÁM 378

A Komáromi Hengermalom Részvénytársaság

I DARAB

RÉSZVÉNYE

teljesen befizetett

4000, azaz négyezer koronáról.

Ezen részvény tulajdonosát, illetve bemutatóját mindazon jogok megilletik, a melyeket az alapszabályok a részvényesek számára biztosítanak.

I STÜCK VOLL EINGEZAHLTE

AKTIE

der Komáromer Walzmühlen Aktiengesellschaft

nominale **4000 K** = Viertausend K.

Dem Besitzer, beziehungsweise Vorweiser dieser Aktie stehen alle Rechte zu, welche die Statuten den Aktionären zusichern.

Komárom, 1923. szeptember 16.

Igazg. tag — Direktions Mitglied.

Einök — Präsident.

Ügyv. igazgató — Leit. Direktor.

KOMÁROMER WALZMÜHLEN AKTIENGESELLSCHAFT

GÁCSER KALAZANT JÓZSEF

ÖRVÉNYES, 1877. JANUÁR 5. – PANNONHALMA, 1965. MÁRCIUS 19.

1901-1908	gimnáziumi tanár, Sopron
1908-1909	lelkész, Komáromfüss
1909-1910	lelkész, Celldömölk
1910-1914	gimnáziumi tanár, Sopron
1914-1929	jószágkormányzó, Komáromi kerület
1926-1929	perjel, Pannonhalma
1929-1946	főjószágkormányzó, Pannonhalma
(1936-1939	balatonfüredi fürdőigazgató is)
1946-1947	fürdőigazgató, Balatonfüred
1947-1950	nyugalomban, Tihany
1950-1964	lelkész, Aszófő

FRISSÍTÉS 2.0

1. Az eddigi kutatások további felülvizsgálata elengedhetetlen
2. A mezőgazdaság leírása helyett a folyamatokat kell előtérbe helyezni
3. A dualizmus helyett a két világháború közötti időszakra kellene tenni a fókuszot
4. Az ipari beruházásokra nagyobb hangsúlyt kell helyezni
5. „Nyitott szemmel kell járni!”

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!